

STORTINGET

Innst. 309 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 70 L (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i integreringsloven (integreringserklæring)

blant annet personlig frihet, selvbestemmelse, likestilling, foreldreansvar og at brudd på norsk lov kan medføre straffansvar.

Til Stortinget

Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i integreringsloven § 16 som gir deltakere i introduksjonsprogrammet plikt til å signere en integreringserklæring.

Formålet med å innføre en integreringserklæring er å tydeliggjøre hva norske myndigheter forventer av deltakere i introduksjonsprogrammet, og hvilke forpliktelser deltakerne har til å ta del i arbeids- og samfunnslivet og bli selvforsørget. Formålet er også å tydeliggjøre at alle, uavhengig av kjønn, har like rettigheter til utdanning, arbeid og deltakelse i demokratiske prosesser, og at enhver har rett til å leve i frihet og trygghet og bestemme over eget liv. Integreringserklæringen skal også løfte frem hvilket ansvar som følger med det å være forelder i Norge, og at brudd på norske lover kan medføre straffansvar.

Det foreslås at integreringserklæringen skal erstatte dagens integreringskontrakt.

Det foreslås at departementet kan gi forskrift om innholdet i integreringserklæringen, herunder nærmere informasjon om deltakerens plikt til å følge opp målene og elementene i integreringsplanen. I forskrift kan det også gis informasjon om grunnleggende plikter og rettigheter som gjelder for personer som bor i Norge,

Komiteens behandling

Komiteen har mottatt skriftlige høringsinnspill om saken. Disse kan leses på sakens side på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Isak Veierud Busch, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, og fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag, viser til Prop. 70 L (2025–2026) Endringer i integreringsloven (integreringserklæring).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt, merker seg at IMDi i sin utredning har innhentet informasjon fra danske integreringsmyndigheter om deres erfaringer med bruken av den danske oppholds- og selvforsørgelseserklæring. IMDi peker på at det er manglende kunnskap om effekt og implikasjoner av tiltaket som foreslås.

Flertallet merker seg at høringsinstansene til regjeringens lovarbeid var svært delte i mange av elementene som proposisjonen inneholder. I komiteens høringsrunde kom det kun inn to skriftlige innspill. Flertallet viser for øvrig til omtale av endringene i proposisjonen.

Når det gjelder lovbestemmelser som ikke er omtalt i denne innstillingen, viser flertallet til proposisjonen og har ingen merknader.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, viser til at det i proposisjonen legges frem forslag om å erstatte dagens integreringskontrakt med en integreringserklæring. Bakgrunnen for forslaget er ønsket om å oppnå en stabil tilknytning til arbeidslivet, gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv og formelle kvalifikasjoner for nyankomne flyktninger og innvandrere.

Dette flertallet viser til at gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv og tilknytning til arbeid eller utdanning er avgjørende for varig integrering. Dette flertallet understreker betydningen av tidlig og tydelig informasjon om rettigheter, plikter og forventninger til nyankomne flyktninger og deres familier.

Dette flertallet støtter at integreringserklæringen erstatter dagens integreringskontrakt, og peker på at kommunenes plikter følger direkte av lovverket. Dette flertallet ser positivt på at ordningen skal evalueres etter innføring, for å sikre at den fungerer etter hensikten og ikke gir utilsiktede virkninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre støtter forslaget om å innføre en plikt til å signere en integreringserklæring for deltakere i introduksjonsprogrammet. En slik erklæring vil etter disse medlemmers syn bidra til å tydeliggjøre forventninger om selvforsørgelse, respekt for grunnleggende rettigheter og likestilling, samt retten til å leve et liv fritt for vold, tvang og negativ sosial kontroll. Disse medlemmer legger vekt på at integreringserklæringen bygger på verdier og rettigheter som allerede følger av norsk lov, og som formidles gjennom eksisterende opplæring. Erklæringen er ment som et rammesettende tillegg tidlig i integreringsløpet, ikke som et kontrolltiltak eller erstatning for dialog, opplæring og eksisterende lovverk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringen i proposisjonen foreslår å erstatte dagens integreringskontrakt med en integreringserklæring. Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen snur og nå erkjenner behovet for tydeligere forventninger til nyankomne innvandrere, men disse medlemmer mener forslaget som frem-

mes, ikke løser utfordringene eller svarer på de grunnleggende integreringsutfordringene Norge står overfor.

Disse medlemmer viser til at integrering ikke først og fremst handler om å undertegne en symbolsk erklæring, men om reelle krav, tydelige forventninger og konsekvenser dersom den enkelte ikke følger opp sine plikter. Disse medlemmer mener regjeringens forslag i all hovedsak fremstår som symbolpolitikk, fordi erklæringen ikke knyttes til reelle sanksjoner ved manglende etterlevelse fra innvandreren.

Disse medlemmer viser til at for mange innvandrere står utenfor arbeidslivet, at manglende norskerdigheter fortsatt er en stor barriere for deltakelse, og at det i enkelte miljøer finnes alvorlige utfordringer knyttet til negativ sosial kontroll, æreskultur, manglende likestilling og manglende respekt for grunnleggende norske verdier som demokrati, ytringsfrihet og individuell frihet. Disse medlemmer mener dette krever langt sterkere virkemidler enn en erklæring uten selvstendige konsekvenser.

Disse medlemmer mener at den enkelte innvandrers selv må ha et tydelig ansvar for å la seg integrere, lære norsk, delta i arbeids- og samfunnsliv og bli selvforsørget. Det norske samfunnet skal stille opp med opplæring og muligheter, men det må også stilles krav til den enkelte. Hovedansvaret for å bli integrert ligger hos den enkelte innvandrers, og der innvandreren er barn, er det foreldrenes ansvar at barna blir integrert.

Disse medlemmer viser til at regjeringen selv omtaler erfaringer fra Danmark, hvor oppholds- og selvforsørgelseserklæringen inngår i en bredere og mer forpliktende integreringspolitikk. Disse medlemmer merker seg at det danske systemet har et tydelig mål om at flyktninger skal komme i ordinært arbeid innen ett år. Disse medlemmer mener regjeringens forslag ikke i tilstrekkelig grad følger opp dette med krav og virkemidler som faktisk kan bidra til rask overgang til arbeid og selvforsørgelse.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen ikke foreslår egne sanksjoner for brudd på integreringserklæringen, men viser til at øvrig regelverk allerede inneholder enkelte sanksjonsmuligheter. Disse medlemmer mener dette illustrerer svakheten i proposisjonen. Dersom erklæringen ikke får selvstendig betydning for den enkeltes rettigheter og plikter, blir den i praksis et dokument man signerer, men ikke nødvendigvis må etterleve.

Disse medlemmer mener at en reell integreringskontrakt må kunne få betydning for blant annet oppholdstillatelse, rett til familiegjenforening, tilgang til enkelte ytelser og vurderinger knyttet til permanent opphold, familiegjenforening og statsborgerskap. Det må stilles krav om deltakelse, norskopplæring, samfunnskunnskap, arbeid eller kvalifisering, respekt for

norsk lov, likestilling, yringsfrihet og barns rettigheter. Brudd på slike grunnleggende krav må få konsekvenser.

Disse medlemmer viser til at flere høringsinstanser har pekt på at forslaget kan medføre økt byråkrati og økte kostnader for kommunene, blant annet knyttet til behov for tolk, veiledning og oppfølging. Disse medlemmer mener det er uheldig dersom regjeringens svar på alvorlige integreringsutfordringer blir mer byråkrati og kostnader for kommunene, uten at det samtidig innføres virkemidler som faktisk styrker integreringen.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har fremmet et eget representantforslag, Dokument 8:275 S (2025–2026) om en tydelig og forpliktende integreringskontrakt, som ligger til behandling i Stortinget nå. Disse medlemmer mener dette forslaget langt bedre svarer på behovet for ansvarliggjøring av den enkelte og forpliktende krav til integrering enn regjeringens proposisjon. Fremskrittspartiets forslag innebærer en tydeligere målgruppe, klarere forventninger, sterkere krav og reelle sanksjoner ved manglende etterlevelse. Lignende forslag fra Fremskrittspartiet er nedstemt av samtlige øvrige partier ved gjentatte anledninger tidligere.

Disse medlemmer mener regjeringen bruker tid på en proposisjon som i realiteten ikke strammer inn, men som først og fremst gir inntrykk av handling. Norge trenger ikke flere symbolske dokumenter i integreringspolitikken. Norge trenger en integreringspolitikk som stiller krav, gir konsekvenser og bidrar til at flere kommer i arbeid, lærer norsk og respekterer norske lover og verdier. På denne bakgrunn støtter ikke disse medlemmer forslagene i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Dokument 8:90 S (2025–2026), jf. Innst. 221 S (2025–2026), der Høyre fremmet et forslag om en borgerkontrakt. Disse medlemmer viser til forslagsteksten i representantforslaget, som beskriver hvordan borgerkontrakten bør stille krav til den nyankomne, samt stille krav til kommunen og det offentlige, og konsekvenser ved manglende oppfyllelse. Høyre fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det innføres en borgerkontrakt for nyankomne borgere i Norge, som bygger på prinsippet om gjensidig forpliktelse, hvor den nyankomne må forplikte seg til å ta ansvar for å bli en del av det norske samfunnet og hvor samfunnet tydeliggjør sine forpliktelser. Videre bes regjeringen sikre at det er sammenheng mellom gjennomføring av borgerkontrakten og rettigheter til den enkelte knyttet til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.»

«Stortinget ber regjeringen inkludere en bredere målgruppe enn den som er foreslått i integreringserklæringen, tilsvarende den danske oppholds- og selvforsør-

gelseserklæring som også inkluderer familiegjenforente til flyktninger.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for tydelige konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelser, inkludert vurdering av økonomiske sanksjoner og betydning for oppholdstillatelse i grove tilfeller.»

Disse medlemmer mener at deres foreslåtte borgerkontrakt vil ha flere positive effekter. For det første gir den den nyankomne tydelig veiledning om hva som kreves for å lykkes i Norge. For det andre synliggjør den samfunnets ansvar og forpliktelse til å tilby riktige verktøy og effektiv støtte. Dette styrker allmennhetens tillit til integreringspolitikken. For det tredje gir konsekvensene ved manglende oppfyllelse nødvendig tyngde til kontrakten, slik at den ikke bare blir symbolpolitikk.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen i Prop. 70 L (2025–2026) skriver om den nye integreringserklæringen at den ikke er «foreslått som et kontrolltiltak, men som et støtteverktøy i det kvalifiseringsløp der læring skjer over tid».

Disse medlemmer mener dermed at regjeringens forslag mangler avgjørende elementer, og at integreringserklæringen fremstår som en informasjonsbrosjyre til den enkelte, med gode intensjoner. Disse medlemmer viser til flere høringsinnspill i forbindelse med Prop. 70 L (2025–2026) om en integreringserklæring, hvor det uttrykkes støtte til at det innføres egne sanksjoner ved brudd på en integreringserklæring. Som departementet selv skriver i lovforslaget, så påpekes det av Nore og Uvdal kommune, Drangedal kommune, Sortland kommune og KS at erklæringen vil få begrenset virkning uten tydelige konsekvenser ved brudd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å inkludere en bredere målgruppe enn den som er foreslått i integreringserklæringen, jf. Prop. 70 L (2025–2026), etter modell av den danske oppholds- og selvforsørgelseserklæring, og komme tilbake til stortinget på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere ulike sanksjoner ved brudd på integreringserklæringen, og hvordan dette eventuelt kan sees i sammenheng med rettigheter knyttet til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap, og komme tilbake til stortinget på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelser, inkludert økonomiske sanksjoner og betydning for

oppholdstillatelse i grove tilfeller, og komme tilbake til stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag om å erstatte dagens integreringskontrakt med en integreringserklæring. Dette medlem kan ikke støtte forslaget.

Dette medlem vil understreke at integrering ikke skapes gjennom underskrifter eller formelle erklæringer, men gjennom konkrete tiltak som gir mennesker reelle muligheter til deltakelse i arbeid, utdanning og samfunnsniv. En politikk som i hovedsak bygger på symboltiltak og individualiserte forpliktelser, risikerer å svekke, snarere enn å styrke, integreringsarbeidet.

Dette medlem viser til at det ikke foreligger dokumentasjon på at en integreringserklæring vil gi bedre resultater enn dagens ordning. Det fremstår dermed som uavklart hvilke konkrete problemer forslaget faktisk skal løse.

Dette medlem mener videre at forslaget innebærer et klart prinsipielt skifte, ved at dagens gjensidige kontrakt, hvor både det offentlige og den enkelte deltaker har ansvar, erstattes med en ensidig erklæring rettet mot individet. Etter dette medlems syn er dette en svært uheldig utvikling, som bidrar til å forskyve ansvaret for integrering bort fra fellesskapet og ensidig over på den enkelte.

Dette medlem vil også advare mot at en slik erklæring kan bidra til å legitimere stereotype forestillinger om nyankomne, ved å fremstille integrering som et spørsmål om vilje og moralsk forpliktelse hos individet, snarere enn som et felles samfunnsansvar.

Dette medlem mener at integreringspolitikken i stedet må styrkes der vi vet tiltak virker. Det innebærer særlig økt satsing på norskopplæring og kvalifisering, sterkere oppfølging i introduksjonsprogrammet, bedre kobling til arbeidslivet og tiltak som reduserer diskriminering og barrierer for deltakelse

På denne bakgrunn mener dette medlem at forslaget om å innføre en integreringserklæring ikke er tilstrekkelig begrunnet, og at det verken vil styrke integreringen eller bidra til økt deltakelse i arbeid og samfunnsniv.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at integreringsarbeidet i dag foregår i kommunene, i arbeidslivet og hos frivilligheten.

Dette medlem viser til at regjeringen vil erstatte dagens integreringskontrakt med en integreringserklæring. Det er rett og rimelig å stille krav og forventninger til de som kommer til Norge, og det er viktig at de lærer seg hvilke forventninger samfunnet har til dem, og hvilke plikter de har. Som flere av hørings svarene sier, så må denne erklæringen faktisk føre til at man følger utviklingen etter innføring med tanke på deltakelse i arbeid og

utdanning og om dette har en positiv effekt på integreringen. Dette medlem forventer at regjeringen evaluerer ordningen når den har virket en stund.

Dette medlem mener regjeringen må merke seg høringsinstansene som frykter at innføringen av denne erklæringen vil føre til mer byråkrati. I utarbeidelsen av forskriften og den videre gjennomføringen av integreringserklæringen forventer dette medlem at regjeringen tar disse bekymringene på alvor og sørger for at erklæringen ikke fører til mer byråkrati. Dette medlem forventer også at regjeringen tar på alvor de bekymringene som er knyttet til kostnader for innføringen blant annet med tanke på utgifter til tolk m.m., og at hvis det viser seg at dette ikke kan løses innenfor dagens rammer, så skal ekstrautgifter fullt ut kompenseres av staten. Med disse forutsetningene vil dette medlem støtte proposisjonen.

Komiteens medlem fra Rødt støtter ikke forslaget om å innføre en integreringserklæring med hjemmel i integreringsloven. Dette medlem mener det er rett og rimelig å stille både krav og forventninger til nyankomne flyktninger og deres familier, og gjensidig stille krav og forventninger til kommunene, integreringsapparatet og myndighetene.

Dette medlem deler synet til en rekke av høringsinstansene om at en ensidig signeringsplikt kan svekke tilliten, dialogen og gjensidigheten som er godt ivaretatt med dagens introduksjonsprogram. Dette medlem er også enig i at det fremstår lite gjennomtenkt at deltakere skal signere en slik erklæring før de i det hele tatt har fått relevant opplæring i hvordan Norge og det norske samfunnet fungerer.

Videre mener dette medlem at forslaget fremstår dårlig utredet, og etterlyser i likhet med flere høringsinstanser et bedre og bredere kunnskapsgrunnlag for å vurdere om et slikt tiltak er nødvendig for å ivareta intensjonene som forslaget legger opp til, eller om det er mer hensiktsmessig at temaene som erklæringen skal inneholde, heller inngår i opplæringen i samfunnskunnskap og integreringsplanen.

Dette medlem viser til at deltakere i introduksjonsprogrammet i dag skal få et tilbud som er tilpasset deres behov, forutsetninger og fremtidsplaner, og at kommunen sammen med deltakeren skal utarbeide en integreringsplan som inneholder en oversikt over slutt-mål, norskmål, omfanget av opplæringen i norsk og samfunnskunnskap, samt programmets varighet og innhold. Videre skal kommunen og deltakeren, samtidig som integreringsplanen utarbeides, inngå en integreringskontrakt som blant annet inneholder kommunens og deltakerens gjensidige forpliktelser og deltakerens langsiktige mål.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om endringer i integreringsloven
(integreringserklæring)

I

I lov 6. november 2020 nr. 127 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid skal § 16 lyde:

§ 16 Integreringserklæring

Deltageren skal signere en integreringserklæring i forbindelse med at det utarbeides en integreringsplan etter § 15.

Integreringserklæringen skal angi deltagerens forpliktelser som deltager i introduksjonsprogrammet, og sentrale plikter og rettigheter som gjelder for personer som bor i Norge.

Departementet kan gi forskrift om innholdet i integreringserklæringen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 19. mai 2026

Hanne Beate Stenvaag

leder

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer, og gjelder for deltagere som får utarbeidet integreringsplan etter at lovendringene trer i kraft.

B.

I

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av å inkludere en bredere målgruppe enn den som er foreslått i integreringserklæringen, jf. Prop. 70 L (2025–2026), etter modell av den danske oppholds- og selvforsørgelseserklæring.

II

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av ulike sanksjoner ved brudd på integreringserklæringen, og hvordan dette eventuelt kan sees i sammenheng med rettigheter knyttet til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

III

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelser, inkludert økonomiske sanksjoner og betydning for oppholdstillatelse i grove tilfeller.

Tage Pettersen

ordfører

